

Suomalaiset poliisiajoneuvot Autot ja moottoripyörät – merkkejä joka lähtöön

1920-luku

Suurimmissa kaupungeissa poliisi sai käyttöönsä ensimmäiset autot ja sivuvaunulliset moottoripyörät 1900-luvun alussa. Helsingin poliisi sai käyttöönsä sveitsiläisen Martini –auton jo vuonna 1904. Tampereelle ensimmäinen auto, T-Ford, tuli vuonna 1928. Pääsääntöisesti ensimmäiset poliisille hankitut autot ja moottoripyörät olivat amerikkalaisvalmisteisia. Automerkeissä yleisimpiä olivat Ford, Packard ja Oldsmobile. Moottoripyörissä valtamerkki oli Harley-Davidson, joista ensimmäiset ostettiin Helsingin ja Viipurin poliisilaitoksille vuonna 1926. Poliisin auto- ja moottoripyöräkanta säilyi melko pienenä toisen maailmansodan jälkeisiin vuosiin saakka.

Sivuvaunulliset moottoripyörät olivat poliisin käytössä 1920-luvulta vuoteen 1964.

1940-luku

Ennen toista maailmansotaa poliisilla on arvioitu olleen käytössään noin 40 ajoneuvoa, joista noin puolet oli pääkaupungin poliisilla. Sodan jälkeen vuonna 1944 ensimmäinen poliisin moottoriajoneuvorekisteriin merkitty auto oli käytetty Packard -henkilöauto, vuosimallia 1938. Poliisille ostettiin käytettyjä autoja autoliikkeistä, yksityisiltä, saatiin takavarikona sekä otettiin vastaan puolustusvoimien käytöstä poistettua kalustoa. Vuoteen 1946 mennessä poliisilla oli 330 autoa ja 25 moottoripyörää.

1940-1950 -lukujen taitteessa poliisin autokanta oli vanhaa; lähes kaikki käytössä olleet autot olivat peräisin sotaa edeltäneeltä ajalta, vuosien 1938 – 1939 malleja. Edustettuina oli hyvin laaja valikoima pääasiassa amerikkalaisia automerkkejä, mm. Cadillac, Chevrolet, Ford, Hudson, Lincoln, Oldsmobile ja Packard. Vanhoihin autoihin jouduttiin tekemään täydellinen remontti ennen kuin ne olivat poliisin käyttöön sopivia.

Pienet Volkswagenit olivat poliisilla käytössä 1960-luvulla

1960-luku

Vielä 1960-luvun alussa Suomen 256 poliisipiiristä täysin ilman autoa oli noin puolet. Usein maaseutupaikkakunnille oli kutsuttava Liikkuvan poliisin yksikkö poliisiautoa vaativiin tehtäviin. Autopulassa monet poliisit jopa käyttivät omaa autoaan virkatehtävissä. 1960-luvun kehittyvä yhteiskunta uudistuvine liikenneverkoineen ja lisääntyvine liikennemääriin vaati myös poliisilta uudenlaista valvontaa ja kalustoa. Valvonnan tehostamista edellyttivät myös 1960-luvulla nopeasti syntyneet onnettomuustilastot.

Poliisilla oli 1960-luvun loppuun mennessä käytössään noin 900 henkilöautoa. Autokanta oli kirjavaa; käytössä olivat melkein kaikki tuolloin markkinoilla olleet automerkit. Liikkuva poliisi erottautui muista poliiseista ajokalustonsa puolesta. Ajokkeina oli isoja amerikkalaisia, mm. De Soto, Ford ja Plymouth. Muut poliisit saattoivat ajaa Volgalla, Peugeotilla tai Opelilla.

Hamsteri-keräys

Valtion hankintojen ohessa myös yhteisöt lahjoittivat autoja poliisille. Tunnetuimpia hankkeita lienee ollut vuonna 1967 Niilo Tarvajärven luotsaama ”Hamsteri” -kansalaiskeräys. Neljän kuukauden aikana myytyillä hamsteritarroilla saatiin varat 51 autoon. Helsingin Senaatintorin luovutustilaisuudessa luovutettiin myös 5 Shellin, 1 Volvo-auton ja 1 Urheilutoimilijoiden lahjoittama auto.

Volvat tulivat poliisin käyttöön 1970-luvulla

1980-luku

1970- ja 1980-luvuilla saatettiin oudoksua tai jopa pitää pahana sitä, että poliisilla oli käytössään muita automerkkejä kuin Saab. Saab 99:n jälkeen hankittiin Saab 900: a niin kauan kuin sitä valmistettiin. 1980-luvun alussa poliisilla ajoneuvojen määrä oli noin 1200. Autojen varustus kehittyi ja tuli näkyvämmäksi. Yhä useammin autoissa oli monipuoliset viestintälaitteet ja alkometri.

1990-luku

1990-luvulla Saab uudistui ja peruspoliisiautojen merkki vaihtui. Poliisi siirtyi Ford Mondeoihin ja ”maijoissa” VW Transportereihin. 1990-luvun lopussa poliisikäytössä oli pääasiassa VW- ja Ford –kalustoa. Kolmanneksi yleisimpänä merkinä oli Toyota.

Harjoitteluaajaja VW Transporterilla 2007

1930-luku

Liikkuva poliisikomennuskunta (LPK, vuodesta 1944 lähtien liikkuva poliisi, LP) perustettiin vuonna 1930. LPK:lla oli 1930-luvun alussa ainakin Reo- ja Ford-merkkiset kuorma-autot sekä Hudson-merkinen henkilöauto. Viisi vuotta myöhemmin se sai Liikennevalvontaan ensimmäiset autopartiot. Kieltoain aikana (1919-1932) liikkuva poliisi sai käyttöönsä pirtun salakuljettajilta takavarikoituja autoja. LPK sai trokareilta takavarikoituja autoja paljon myös kieltoain jälkeen 1930-luvulla.

LP:n Amerikan autoja hankittiin 1950-luvun lopulla ja niitä käytettiin pitkälle 1960-luvulle.

1950-luku

Poliisin kalustoa uusittiin vuoden 1952 olympialaisia silmällä pitäen. Tällöin hankittiin pääasiassa Chevroleteja ja Volvoja. Erityisesti liikenneturvallisuustyöhön ostettiin sivuvaunullisia Harley Davidson -moottoripyöriä. Näiden rinnalle hankittiin vuonna 1958 ensimmäiset sivuvaunuttomat, ns. loo-moottoripyörät, merkiltään BMW R60. Viimeiset sivuvaunulliset moottoripyörät jäivät pois käytöstä vuonna 1964.

Ajoneuvojen hankintaan vaikutti suuresti vuonna 1954 perustettu Poliisiautovarikko. Varikko hankki ja kunnosti järjestelmällisesti autoja poliisin käyttöön. Vuonna 1955 kaikki poliisille hankitut ajoneuvot tulivat keskitetysti Poliisiautovarikon kautta. 1950-luvun lopulla poliisille alettiin ostaa autoja myös Neuvostoliitosta. Suomen poliisiautoja alettiin varustaa poliisitunnus vuonna 1956 ensimmäisinä Euroopassa.

Good Will- autot

Liikenneturvallisuustyö oli virallisesti määrätty Liikkuvan poliisin päätyöksi 1950-luvun alussa. Vuonna 1956 Amerikasta saatujen vaikutteiden myötä lanseerattiin uudenlaista ajattelua poliisin työhön; ystävällinen opastus. Tuolloin Liikkuva poliisi aloitti autoilijoita opastavan Good Will –toiminnan. Näkyvyyttä toiminnalle lisäsivät poliisin käyttöön hankitut komeat, valkoiset De Sotot.

Poliisille lahjoitettiin kansalaisten ”Hamsteritarrakeräyksen” tuloksena 58 autoa v. 1967

1970-luku

Poliisiautojen amerikkalainen kausi kesti 1970-luvun taitteeseen saakka, jolloin isot amerikkalaiset jäivät pois ja alkoi Saab-kausi. Uudenkaupungin autotehtailla vuodesta 1969 lähtien valmistetut Saabit ovat olleet kotimaisuutensa vuoksi valtion suosiossa. Tyypillisesti poliisiautoiksi alettiin hankkia Saabeja.

Autojen maahantuojat saivat poliisihuoltamoilta, Poliisiautovarikolta ja sisäministeriön tekniseltä toimistolta tärkeää tietoa uusien automerkkien ja –mallien mahdollisista vioista. Alussa kotimaisilla Saabeilla oli lastentautteja ja poliisi oli mukana Saabin kehittäessä antamalla palautetta autosta. Tuotekehityksen myötä Saabit muuttuivat ajan mittaan huomattavasti varmemmiksi.

Poliisimoottoripyörät olivat 1960-luvulla olleet BMW R60 -mallisia. Seuraava malli oli BMW R60/5. BMW:iden rinnalle ostettiin 1970-luvun alussa Moto Guzzeja.

1970-luvulla poliisille ei oltu enää suuressa määrin lahjoitettu autoja, vaan omat autohankinnat olivat tulleet merkityksellisemmiksi. Siten myös autojen merkit olivat yhtenäistyneet ja vuosikymmenen loppuun mennessä tyypilliseksi poliisiautoksi oli vakiintunut Saab 99. Vuoden 1974 alusta poliisiautoja alettiin maalata sinivalkoisiksi.

Saabista tuli Poliisin yleisin auto 1970-luvulla: Saab 99

2000-luku

Vuonna 2000 poliisilla oli noin 1400 autoa. Valtion ajoneuvoryhmä (VATR) laati vuosittain ns. suosituslistan, jonka perusteella valtionhallintoon ostetaan auto Kauppatalo Hansel Oy:n (ent. Valtion hankintakeskus) välityksellä. Poliisiautojen hankintaa ohjaa lisäksi Poliisi autoasian työryhmä (PAATR), jonka laatima ns. poliisiautovalikko pohjautuu em. VATR:n suosituksiin.

Huomattava kehitys on ollut kaluston muuttumisessa ”maija” voittoiseksi. 2000-luvulle tultaessa maijojen osuus autokalustosta on lähes puolet.

Autojen seuranta ja tilastointi on jatkunut yhtäjaksoisena varhaisista vaiheista lähtien. Nykyäänkin tehdään vuositilastot, joista näkyy kullakin autolla ajatut kilometrit ja käyttökustannukset. Aikansa (5-7,5 vuotta ja 240-350.000 kilometriä) palveltuaan poliisiautot myydään lopulta Poliisin tekniikkakeskuksen järjestämässä huutokaupassa.